Er wordt wat de tweede beklaagde betreft bij de eventuele straftoemeting wel rekening gehouden met de overschrijding van de redelijke termijn.

II.1.b.2. Feiten onder tenlastelegging A

1. De rechtbank verwijst naar de motivering die zij ontwikkelde in onderdeel II.1.a.3. De rol van tweede beklaagde bij de feiten onder de tenlastelegging A blijkt uit de daar aangehaalde elementen van het strafdossier, zoals die uitvoerig werden uiteengezet. De rechtbank stelt daarenboven vast dat tweede beklaagde in zijn verhoren zijn bijdrage aan de feiten heeft toegegeven.

2. De rechtbank is op grond van bovenstaande elementen uit het strafdossier van oordeel dat de feiten onder tenlastelegging A, behalve voor zover deze betrekking hebben op de werknemers A.J. (nr. 1), B.A. (nr. 17) en B.S. (nr. 19), bewezen zijn in hoofde van tweede beklaagde. Rekening houdend met het ontbreken van werknemer 62, herinnert de rechtbank er aan dat er 113 betrokken werknemers zijn voor wat betreft de tenlastelegging A.

II.1.b.3. Feiten onder tenlasteleggingen B en C

1. De rechtbank verwijst naar de motivering die zij ontwikkelde in onderdeel II.1.a.4. De rol van tweede beklaagde bij de feiten onder de tenlasteleggingen B en C blijkt uit de daar aangehaalde elementen van het strafdossier, zoals die uitvoerig werden uiteengezet. De rechtbank stelt daarenboven vast dat tweede beklaagde in zijn verhoren zijn bijdrage aan de feiten heeft toegegeven.

2. De rechtbank is op grond van bovenstaande elementen uit het strafdossier van oordeel dat de feiten onder tenlasteleggingen B en C bewezen zijn in hoofde van tweede beklaagde.

II.1.b.4. Feiten onder tenlastelegging D

1. De rechtbank verwijst naar de motivering die zij ontwikkelde in onderdeel II.1.a.5. De rol van tweede beklaagde bij de feiten onder de tenlastelegging D blijkt uit de daar aangehaalde elementen van het strafdossier, zoals die uitvoerig werden uiteengezet. De rechtbank stelt daarenboven vast dat tweede beklaagde in zijn verhoren zijn bijdrage aan de feiten heeft toegegeven.

2. De rechtbank is op grond van bovenstaande elementen uit het strafdossier van oordeel dat de feiten onder tenlastelegging D bewezen zijn in hoofde van tweede beklaagde. Rekening houdend met de dubbeltelling van werknemers 63 en 64, stelt de rechtbank zodoende vast dat er slechts 90 betrokken werknemers zijn voor wat betreft de tenlastelegging D.

II.1.b.5. Feiten onder tenlastelegging E

1. De rechtbank verwijst naar de motivering die zij ontwikkelde in onderdeel II.1.a.6. De rol van tweede beklaagde bij de feiten onder de tenlastelegging E blijkt uit de daar aangehaalde elementen van het strafdossier, zoals die uitvoerig werden uiteengezet. De rechtbank stelt daarenboven vast dat tweede beklaagde in zijn verhoren zijn bijdrage aan de feiten heeft toegegeven.

2. De rechtbank is op grond van bovenstaande elementen uit het strafdossier van oordeel dat de feiten onder tenlastelegging E bewezen zijn in hoofde van tweede beklaagde, behalve voor zover deze betrekking hebben op de werknemers A.J. (nr. 1), B.A. (nr. 17) en B.S. (nr. 19).

Rekening houdend met het ontbreken van werknemer 62, stelt de rechtbank zodoende vast dat er 113 betrokken werknemers zijn voor wat betreft de tenlastelegging E.

II.1.b.6. Feiten onder tenlastelegging F

1. De rechtbank verwijst naar de motivering die zij ontwikkelde in onderdeel II.1.a.7. Deze geldt onverkort ten aanzien van de tweede beklaagde.

2. De rechtbank is van oordeel dat de feiten onder tenlastelegging F niet bewezen zijn hoofde van tweede beklaagde. Hij moet hiervoor worden vrijgesproken.

II.1.b.7. Feiten onder tenlastelegging G

1. De rechtbank verwijst naar de motivering die zij ontwikkelde in onderdeel II.1.a.8. De rol van tweede beklaagde bij de feiten onder de tenlastelegging G blijkt uit de daar aangehaalde elementen van het strafdossier, zoals die uitvoerig werden uiteengezet.

2. De rechtbank is van oordeel dat de feiten onder tenlastelegging G bewezen zijn in hoofde van tweede beklaagde.

II.1.b.8. Feiten onder tenlastelegging I

1. De rechtbank verwijst naar de motivering die zij ontwikkelde in onderdeel II.1.a.9. Deze geldt onverkort ten aanzien van de tweede beklaagde.

2. De rechtbank is van oordeel dat de feiten onder tenlastelegging I niet bewezen zijn hoofde van tweede beklaagde. Hij moet hiervoor worden vrijgesproken.

II.1.c. Ten aanzien van de derde beklaagde, T. BVBA

II.1.c.1. Inleidende opmerkingen – redelijke termijn

1. De derde beklaagde wordt vervolgd wegens de feiten omschreven onder de tenlasteleggingen A, B, C, D, E, F, H en I.

2. Tweede beklaagde betwist de feiten voorwerp van de tenlasteleggingen. De rechtbank moet afwegen of de gegevens uit het strafdossier met de vereiste graad van zekerheid aantonen dat de beklaagde de feiten heeft gepleegd (materieel element) en er schuldig aan is (moreel element). Indien er sprake is van gerede twijfel, moet de beklaagde worden vrijgesproken.

3. De rechtbank verwijst naar haar uiteenzetting en haar vaststellingen inzake de overschrijding van de redelijke termijn in onderdeel II.1.a.2, dewelke ook op de situatie van derde beklaagde van toepassing zijn. De aanvangsdatum van de redelijke termijn ligt voor derde beklaagde op 15 maart 2016, dag van de arrestatie van eerste beklaagde (zie NPV 504084/2016, strafdossier kaft I, map 18, stuk 1), die op dat moment feitelijk zaakvoerder en lasthebber van derde beklaagde was.

Ook in haar geval is de rechtbank van oordeel dat het onredelijk lang aanslepen van de zaak geen nadelige gevolgen heeft gehad voor de rechten van verdediging. Uit geen enkel gegeven blijkt dat dit tijdsverloop de bewijspositie voor de derde beklaagde nadelig heeft beïnvloed, of dat de rechten van derde beklaagde onherstelbaar geschonden zijn

Er wordt wat de derde beklaagde betreft bij de eventuele straftoemeting wel rekening gehouden met de overschrijding van de redelijke termijn.

II.1.c.2. Feiten onder tenlastelegging A

1. De rechtbank verwijst naar de motivering die zij ontwikkelde in onderdeel II.1.a.3. De feitelijke rol van de derde beklaagde blijkt uit de daar aangehaalde elementen van het strafdossier, die door de rechtbank werden uiteengezet.

Aangezien de derde beklaagde een rechtspersoon is, is een afzonderlijk onderzoek nodig van de materiële en morele toerekening van deze tenlastelegging aan derde beklaagde.

2. Artikel 5, eerste lid, van het Strafwetboek bepaalt het volgende:

"Een rechtspersoon is strafrechtelijk verantwoordelijk voor de misdrijven die hetzij een intrinsiek verband hebben met de verwezenlijking van zijn doel of de waarneming van zijn belangen, of die, zoals blijkt uit de concrete omstandigheden, voor zijn rekening zijn gepleegd."

Een misdrijf kan materieel aan een rechtspersoon worden toegerekend indien de verwezenlijking van het misdrijf hetzij een intrinsiek verband heeft met de verwezenlijking van zijn doel of de waarneming van zijn belangen of indien, zoals blijkt uit de concrete omstandigheden, het voor zijn rekening is gepleegd.

Een misdrijf kan moreel aan een rechtspersoon worden toegerekend indien blijkt dat het voor het misdrijf vereiste moreel bestanddeel aanwezig is bij de rechtspersoon.

De strafrechtelijke verantwoordelijkheid van een rechtspersoon heeft een autonoom karakter in die zin dat die verantwoordelijkheid geen louter afgeleide is van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de natuurlijke personen die voor of namens de rechtspersonen handelen.

Dit autonoom karakter sluit echter niet uit dat bij de beoordeling van de materiële en morele toerekening van het misdrijf rekening wordt gehouden met de gedragingen van de natuurlijke personen die voor of namens de rechtspersoon handelen, zoals daar onder meer kunnen zijn de organen van de rechtspersoon, werknemers of zij die zonder een officiële functie te vervullen het gedrag van de rechtspersoon bepalen, en dit ongeacht of dit één of meerdere natuurlijke personen betreft. Een rechtspersoon als fictieve entiteit handelt immers noodzakelijk door middel van één of meer natuurlijke personen.

Het autonoom karakter van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van een rechtspersoon belet dan ook niet dat de rechter zijn oordeel over de materiële en morele toerekening van een misdrijf aan een rechtspersoon grondt op de gedragingen van één enkele natuurlijke persoon indien uit de concrete gegevens van de zaak blijkt dat die éne natuurlijke persoon het gedrag van de rechtspersoon volledig beheerst (zie nuttig: Cass. (2e k.) AR P.22.0050.N, 24 mei 2022 (KDS LOGISTICS bv), *RW* 2022-23, 1337).

3. Het maatschappelijk doel van derde beklaagde bestaat uit het verrichten van allerlei bouwactiviteiten. De feiten van de tenlastelegging A hebben naar het oordeel van de rechtbank intrinsiek verband met de verwezenlijking van het doel of de waarneming van de belangen van derde beklaagde. Deze feiten, materieel gepleegd door eerste en tweede beklaagden als respectievelijk lasthebber en aangestelde van derde beklaagde, leverden ook een direct voordeel op voor derde beklaagde (onder meer door kostenbesparing aan o.a. sociale bijdragen), waardoor de feiten zonder twijfel voor haar rekening zijn gepleegd.

De rechtbank verwijst wat betreft het moreel element naar het gedrag en naar het opzet van eerste en tweede beklaagden, die als leidinggevende organen van derde beklaagde moedwillig constructies van schijnzelfstandigheid en valse detachering hebben opgezet, dit alles met het oog op de economische uitbuiting van buitenlandse arbeidskrachten. Deze overtredingen van de sociale wetgeving, gepaard gaande met uitbuiting van arbeidskrachten was ook in het voordeel van derde

beklaagde, die (feitelijk) werkgever was van deze arbeidskrachten. Het moreel element is dan ook bewezen in hoofde van derde beklaagde.

3. De rechtbank is op grond van de elementen uit het strafdossier van oordeel dat de feiten onder tenlastelegging A, behalve voor zover deze betrekking hebben op de werknemers A.I. (nr. 1), B.A. (nr. 17) en B.S. (nr. 19), bewezen zijn in hoofde van derde beklaagde. Rekening houdend met het ontbreken van werknemer 62, herinnert de rechtbank er aan dat er 113 betrokken werknemers zijn voor wat betreft de tenlastelegging A.

II.1.c.3. Feiten onder tenlasteleggingen B en C

1. De rechtbank verwijst naar de motivering die zij ontwikkelde in onderdeel II.1.a.4.De rol van derde beklaagde (door de handelingen van haar lasthebber en aangestelde) bij de feiten onder de tenlasteleggingen B en C blijkt uit de daar aangehaalde elementen van het strafdossier, die door de rechtbank uitvoerig werden uiteengezet.

De rechtbank verwijst inzake de materiële en morele toerekening aan de rechtspersoon eveneens naar de motivering in onderdeel II.1.c.2. , dewelke ook hier van toepassing is.

2. De rechtbank is op grond van deze elementen van het strafdossier van oordeel dat de feiten onder tenlasteleggingen B en C bewezen zijn in hoofde van derde beklaagde.

II.1.c.4. Feiten onder tenlastelegging D

1. De rechtbank verwijst naar de motivering die zij ontwikkelde in onderdeel II.1.a.5. De rol van derde beklaagde (door de handelingen van haar lasthebber en aangestelde) bij de feiten onder de tenlastelegging D blijkt uit de daar aangehaalde elementen van het strafdossier, die door de rechtbank uitvoerig werden uiteengezet.

De rechtbank verwijst inzake de materiële en morele toerekening aan de rechtspersoon eveneens naar de motivering in onderdeel II.1.c.2. , dewelke ook hier van toepassing is.

2. De rechtbank is op grond van deze elementen van het strafdossier van oordeel dat de feiten onder tenlastelegging D bewezen zijn in hoofde van derde beklaagde. Rekening houdend met de dubbeltelling van werknemers 63 en 64, stelt de rechtbank zodoende vast dat er slechts 90 betrokken werknemers zijn voor wat betreft de tenlastelegging D.

II.1.c.5. Feiten onder tenlastelegging E

1. De rechtbank verwijst naar de motivering die zij ontwikkelde in onderdeel II.1.a.6. De rol van derde beklaagde (door de handelingen van haar lasthebber en aangestelde) bij de feiten onder de tenlastelegging D blijkt uit de daar aangehaalde elementen van het strafdossier, die door de rechtbank uitvoerig werden uiteengezet.

De rechtbank verwijst inzake de materiële en morele toerekening aan de rechtspersoon eveneens naar de motivering in onderdeel II.1.c.2., dewelke ook hier van toepassing is.

2. De rechtbank is op grond van deze elementen van het strafdossier van oordeel dat de feiten onder tenlastelegging E bewezen zijn in hoofde van derde beklaagde, behalve voor zover deze betrekking hebben op de werknemers A.I. (nr. 1), B.A. (nr. 17) en B.S. (nr. 19).

Rekening houdend met het ontbreken van werknemer 62, stelt de rechtbank zodoende vast dat er 113 betrokken werknemers zijn voor wat betreft de tenlastelegging E.

II.1.c.6. Feiten onder tenlastelegging F

1. De rechtbank verwijst naar de motivering die zij ontwikkelde in onderdeel II.1.a.7.

2. De rechtbank is van oordeel dat de feiten onder tenlastelegging F niet bewezen zijn hoofde van derde beklaagde. Zij moet hiervoor worden vrijgesproken.

II.1.c.7. Feiten onder tenlastelegging H

1. De rechtbank verwijst naar de motivering die zij ontwikkelde in onderdeel II.1.a.8. De rol van derde beklaagde (door de handelingen van haar lasthebber en aangestelde) bij de feiten onder de tenlastelegging H blijkt uit de daar aangehaalde elementen van het strafdossier, die door de rechtbank uitvoerig werden uiteengezet.

De rechtbank verwijst inzake de materiële en morele toerekening aan de rechtspersoon eveneens naar de motivering in onderdeel II.1.c.2., dewelke ook hier van toepassing is.

De rechtbank wenst daarbij nog te benadrukken dat de principes die worden uiteengezet in onderdeel II.1.c.2., randnr. 2, ook gelden voor de in artikel 324*ter* van het Strafwetboek omschreven misdrijven van criminele organisatie.

Noch de tekst noch de wetgeschiedenis van deze bepalingen beletten het oordeel dat de begrippen "meer dan twee personen" in artikel 324*bis*, eerste lid, van het Strafwetboek en "ieder persoon" in artikel 324*ter*, § 2, van het Strafwetboek zowel natuurlijke als rechtspersonen beogen en dat het onderling overleg waarvan sprake in artikel 324*bis*, eerste lid, van het Strafwetboek kan geschieden tussen natuurlijke personen en rechtspersonen of zelfs tussen rechtspersonen onderling. Noch het gegeven dat een rechtspersoon als fictieve entiteit handelt via natuurlijke personen noch het gegeven dat het gedrag van een rechtspersoon kan worden bepaald door het gedrag van één natuurlijke persoon, sluiten de mogelijkheid uit van een overleg in de zin van die bepaling met een of meerdere rechtspersonen.

Het gegeven dat de aanwending van commerciële of andere structuren om het plegen van misdrijven te verbergen of te vergemakkelijken een bestanddeel kan zijn van het door artikel 324*ter*, § 1, van het Strafwetboek bedoelde misdrijf belet niet dat indien de commerciële of andere structuur een rechtspersoon is, die rechtspersoon een persoon kan zijn als bedoeld met de begrippen "meer dan twee personen" in artikel 324*bis*, eerste lid, van het Strafwetboek en "ieder persoon" in artikel 324*ter*, § 2, van het Strafwetboek (zie nuttig: Cass. (2e k.) AR P.22.0050.N, 24 mei 2022 (KDS LOGISTICS bv), *RW* 2022-23, 1337).

2. De rechtbank is van oordeel dat de feiten onder tenlastelegging H bewezen zijn in hoofde van derde beklaagde.

II.1.c.8. Feiten onder tenlastelegging I

1. De rechtbank verwijst naar de motivering die zij ontwikkelde in onderdeel II.1.a.9.

2. De rechtbank is van oordeel dat de feiten onder tenlastelegging I niet bewezen zijn hoofde van derde beklaagde. Zij moet hiervoor worden vrijgesproken.

II.1.d. Ten aanzien van de vierde beklaagde, L. BVBA

II.1.d.1. Inleidende opmerkingen – redelijke termijn – bewijslast / verhoor getuigen

1. De vierde beklaagde wordt vervolgd wegens de feiten omschreven onder de tenlasteleggingen A, B, C, D, E, F, H en I.

2. Vierde beklaagde betwist de feiten voorwerp van de tenlasteleggingen. De rechtbank moet afwegen of de gegevens uit het strafdossier met de vereiste graad van zekerheid aantonen dat de beklaagde de feiten heeft gepleegd (materieel element) en er schuldig aan is (moreel element). Indien er sprake is van gerede twijfel, moet de beklaagde worden vrijgesproken.

3. De rechtbank verwijst naar haar uiteenzetting en haar vaststellingen inzake de overschrijding van de redelijke termijn in onderdeel II.1.a.2, dewelke ook op de situatie van vierde beklaagde van toepassing zijn. De aanvangsdatum van de redelijke termijn ligt voor vierde beklaagde op 15 maart 2016, dag van het eerste verhoor van achtste beklaagde (zie bijlage 1 van NPV 504099/2016, strafdossier kaft I, map 20) die op dat moment zaakvoerster was van vierde beklaagde.

In zoverre vierde beklaagde ter zake het overlijden van vijfde beklaagde aanhaalt, evenals het (niet meer kunnen) voorleggen van boekhoudkundige stukken, verwijst de rechtbank naar de motivering die zij ontwikkelde in onderdeel II.1.a.2., randnr. 4. deze geldt onverkort ook ten aanzien van vierde beklaagde.

Vierde beklaagde meent dat alle betrokken werknemers/slachtoffers moeten worden verhoord, maar dit is volgens haar door het verloop van de tijd onmogelijk geworden. De rechtbank merkt op dat er op zich geen aanwijzingen zijn dat het op heden onmogelijk zou zijn om de betrokken werknemers alsnog te verhoren. Er wordt zodoende niet aangetoond dat de redelijke termijn op dit vlak één en ander onmogelijk heeft gemaakt. Vraag die dan rest is of dergelijk verhoor alsnog georganiseerd moet worden (zie verder).

Ook in het geval van vierde beklaagde is de rechtbank dan ook van oordeel dat het onredelijk lang aanslepen van de zaak geen nadelige gevolgen heeft gehad voor de rechten van verdediging. Uit geen enkel gegeven blijkt dat door dit tijdsverloop de bewijspositie van de vierde beklaagde nadelig heeft beïnvloed, of dat de rechten van vierde beklaagde onherstelbaar geschonden zijn

Er wordt wat de vierde beklaagde betreft bij de eventuele straftoemeting wel rekening gehouden met de overschrijding van de redelijke termijn.

4. Vierde beklaagde argumenteert dat het onontbeerlijk is om de nog niet verhoorde werknemers/ (vermoedelijke) slachtoffers van de verschillende tenlasteleggingen alsnog te verhoren. Daarnaast verzoekt hij ook het herverhoor van de reeds verhoorde werknemers/(vermoedelijke) slachtoffers.

Aangezien vierde beklaagde hierover geen verduidelijking verschaft, gaat deze rechtbank ervan uit dat vierde beklaagde de nog niet verhoorde werknemers beschouwt als (potentiële) getuigen *à décharge.* Daarvoor moet de vierde beklaagde geen uitdrukkelijk standpunt innemen over de hoedanigheid van de getuige en moet de rechter niet eerst over diens verklaring beschikken (zie nuttig: Cass. (2e k.) AR P.20.1104.N, 9 maart 2021, RW 2022-23 (samenvatting), afl. 10, 375).

De rechtbank merkt op dat eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd ook het recht heeft getuigen *à décharge* te ondervragen of te doen ondervragen (art. 6.3.d EVRM, dat bijzondere toepassingsmodaliteiten bevat van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces).

Die bepalingen kennen aan een beklaagde evenwel geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge op de rechtszitting als getuige te horen. Het komt aan de beklaagde toe aan te tonen en te motiveren dat het horen van een getuige à décharge noodzakelijk is voor de waarheidsvinding.

Het staat dan aan de rechter om daarover te oordelen, waarbij hij erover moet waken dat het recht van de beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet in het gedrang wordt gebracht.

De rechter moet zijn beslissing over het al dan niet horen van de getuigen à décharge steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst (zie nuttig: Cass. (2e k.) AR P.20.1104.N, 9 maart 2021, *RW* 2022-23 , 375).

De rechter kan daarbij het aangevoerde nut van de door de getuige à décharge af te leggen verklaring voor de waarheidsvinding in verhouding tot de gewichtigheid van de reeds beschikbare bewijselementen in aanmerking nemen (zie nuttig: Cass. (2e k.) AR P.21.0185.N, 27 april 2021, https://juportal.be/ (14 juni 2021)).

De rechtbank verwijst ter zake naar haar motivering in onderdeel II.1.a.3. (met bijzondere aandacht voor de randnrs. 7 en 8 van dit onderdeel). Hieruit blijkt (onder meer uit de verhoren van tweede beklaagde zelf) onomstotelijk dat alle door tweede beklaagde aangeworven ingeschakelde arbeiders ofwel zijn ingezet via een constructie van valse detachering (waarbij de A1-documenten werden vervalst) ofwel via een constructie van schijnzelfstandigheid (als werkende vennoot in de firma's R., B., Re. en C.), telkens voor de uitvoering van opdrachten voor derde beklaagde in België. Tevens blijkt hieruit duidelijk in welke arbeidsomstandigheden en aan welke voorwaarden de betrokken werknemers moesten werken. De betrokken werknemers werden onder meer geïdentificeerd via limosameldingen, *de visu* vaststellingen op werven, vaststellingen van de politiediensten in de huizen waar de werknemers werden ondergebracht en opzoekingen met betrekking tot de werkende vennoten actief in de verschillende betrokken bouwondernemingen.

De rechtbank is dan ook van oordeel dat een bijkomend verhoor van de werknemers die nog niet werden verhoord, ter zake dan ook geen enkele meerwaarde heeft, en in deze zaak niet nuttig is voor de waarheidsvinding. De rechtbank gaat bijgevolg niet in op het verzoek van de vierde beklaagde om over te gaan tot het laten verhoren van alle nog niet verhoorde werknemers.

5. De vraag om de nog niet verhoorde werknemers te laten verhoren, moet worden onderscheiden van de vraag om de werknemers die wel zijn verhoord als getuige, opnieuw te doen ondervragen in het bijzijn van de rechter die over de zaak oordeelt. Deze personen moeten immers te worden beschouwd als getuigen *à charge*, onder meer omwille van hun belastende verklaringen inzake verloning, werkomstandigheden etc.

Een beklaagde die wil dat een getuige wordt gehoord in het bijzijn van de rechter die over zijn zaak oordeelt, moet dat duidelijk, precies en ondubbelzinnig vragen. Het enkele feit dat een beklaagde de rechter verzoekt om een dergelijke onderzoeksdaad, houdt dan ook niet in dat die rechter dat verzoek moet beoordelen aan de hand van de criteria vooropgesteld door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (zie nuttig: Cass. 23 maart 2021, NC 2021, 348).

Uit artikel 6.1 en 6.3.d EVRM volgt in de regel dat het tegen een beklaagde aangevoerde bewijs hem wordt voorgelegd tijdens een openbare rechtszitting, hij dit bewijs moet kunnen tegenspreken en hem in beginsel de gelegenheid moet worden gegeven een persoon die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, als getuige ter rechtszitting te ondervragen. Wezenlijk daarbij is of de strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt.

Artikel 6.1 en 6.3.d EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, vereist dat om een belastende verklaring van een tijdens het vooronderzoek gehoorde persoon als bewijs in aanmerking te nemen, zonder dat de beklaagde de gelegenheid had die persoon als getuige op de rechtszitting te ondervragen, de rechter nagaat of:

1) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige, dit wil zeggen feitelijke of juridische gronden die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden;

2) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, waarbij onder doorslaggevend wordt verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat dit het resultaat van de zaak heeft bepaald;

3) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen. Dergelijke compenserende factoren kunnen onder meer bestaan in het voorliggen van objectief bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaring ondersteunt of bevestigt.

In de regel moet de rechter aan de hand van elk van deze criteria beoordelen welke impact het niet horen van een hier bedoelde getuige heeft op het eerlijk proces. Dit sluit evenwel niet uit dat één of twee van die criteria van dermate overwegend belang kunnen zijn dat dit volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt. De rechter moet bovendien steeds de concrete omstandigheden vermelden waarop hij zijn beslissing steunt.

Het enkele gegeven dat er geen feitelijk of juridisch beletsel bestaat om de getuige ter rechtszitting te horen, verplicht de rechter niet om een daartoe strekkend verzoek van een beklaagde steeds in te willigen. De rechter kan dat verzoek verwerpen indien het niet horen van de getuige de waarheidsvinding niet in het gedrang brengt of er daarvoor voldoende compenserende factoren aanwezig zijn.

Evenmin moet elke getuige die een belastende verklaring tegen de beklaagde heeft afgelegd ter rechtszitting worden gehoord. Dit is enkel vereist wanneer die verklaring doorslaggevend is voor het resultaat van de zaak. Of dat het geval is, moet worden bepaald aan de hand van het belang dat de rechter aan de belastende verklaring hecht binnen het geheel van de redenen waarop zijn beslissing over de schuldigverklaring steunt. Zodoende volstaat het enkele feit dat in die redenen wordt verwezen naar die verklaring niet om ze als doorslaggevend te aanzien, wanneer blijkt dat andere doorslaggevende bewijselementen aan de beslissing ten grondslag liggen (zie nuttig: Cass. (2e k.) AR P.21.0013.N, 27 april 2021, https://juportal.be/ (14 juni 2021)).

Daarnaast is de rechtbank van oordeel dat de verhoorde werknemers als *à charge* zijn te beschouwen in die mate dat ze een licht werpen op hun loon en arbeidsvoorwaarden en op de constructies van valse detachering en schijnzelfstandigheid die werden aangewend bij hun tewerkstelling. Deze elementen worden echter ruimschoots bevestigd in andere, doorslaggevende bewijselementen zoals de verklaringen van tweede beklaagde, de limosameldingen, de *de visu* vaststellingen op werven, de vaststellingen van de politiediensten in de huizen waar de werknemers werden ondergebracht, de opzoekingen betreffende de werkende vennoten actief in de verschillende betrokken bouwondernemingen, de aangetroffen stukken bij de huiszoekingen met overzichten van lonen etc. De verhoren van de werknemers zijn zodoende niet het doorslaggevende noch het enige element waarop de schuldigverklaring van vierde beklaagde wordt gesteund.

De rechtbank benadrukt daarbij nogmaals dat de compenserende factoren van het voormeld derde criterium onder meer kunnen bestaan in het voorliggen van objectief bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaring ondersteunt of bevestigt, hetgeen hier het geval is.

Bovendien is de rechtbank niet overtuigd dat de werknemers plots met een volledig tegengesteld verhaal zouden komen, mochten zij geconfronteerd worden met de beklaagden in het strafdossier.

De rechtbank gaat dan ook niet in op het verzoek tot (her)verhoor van de reeds ondervraagde werknemers.

II.1.d.2. Feiten onder tenlastelegging A

De rechtbank verwijst naar de motivering die zij ontwikkelde in onderdeel II.1.a.3. en naar de daar aangehaalde elementen van het strafdossier.

(Oud) artikel 181, eerste lid, en artikel 181, §1, 1°, van het Sociaal Strafwetboek bevatten een strafbepaling die gekenmerkt wordt door een wettelijke toerekening aan de werkgever, zijn aangestelde of zijn lasthebber . Vierde beklaagde is geen van deze drie.

Het strafdossier bevat verder onvoldoende elementen die betrokkenheid van vierde beklaagde als mededader of medeplichtige bewijzen bij de feiten onder tenlastelegging A. Zij moet hiervoor worden vrijgesproken.

II.1.d.3. Feiten onder tenlasteleggingen B en C

De rechtbank verwijst naar de motivering die zij ontwikkelde in onderdeel II.1.a.4 en naar de daar aangehaalde elementen van het strafdossier.

Het strafdossier bevat geen elementen die betrokkenheid van vierde beklaagde als (mede)dader of medeplichtige bewijzen bij de feiten onder tenlasteleggingen B en C. Zij moet hiervoor worden vrijgesproken.

II.1.d.4. Feiten onder tenlastelegging D

De rechtbank verwijst naar de motivering die zij ontwikkelde in onderdeel II.1.a.5. en naar de daar aangehaalde elementen van het strafdossier.

Artikel 162, eerste lid, van het Sociaal Strafwetboek bevat een strafbepaling die gekenmerkt wordt door een wettelijke toerekening aan de werkgever, zijn aangestelde of zijn lasthebber. Vierde beklaagde is geen van deze drie.

Het strafdossier bevat verder onvoldoende elementen die betrokkenheid van vierde beklaagde als mededader of medeplichtige bewijzen bij de feiten onder tenlastelegging D. Zij moet hiervoor worden vrijgesproken.

II.1.d.5. Feiten onder tenlastelegging E

1. De rechtbank verwijst naar de motivering die zij ontwikkelde in onderdeel II.1.a.6. De rol van eerste, de tweede en de derde beklaagde bij de feiten onder de tenlastelegging E blijkt uit de daar aangehaalde elementen van het strafdossier, die door de rechtbank uitvoerig werden uiteengezet.

De rechtbank verwijst eveneens naar haar bovenstaande motivering in onderdeel II.1.c.2. inzake de principes betreffende de materiële en morele toerekening aan de rechtspersoon.

2. De rechtbank stelt vast dat vierde beklaagde twee panden verhuurde aan tweede beklaagde. Die laatste huisvestte daar haar werknemers. Het betreft de panden te (...), en (...). Vierde beklaagde was aldus rechtstreeks betrokken bij de huisvesting van (bepaalde) slachtoffers van de feiten onder de tenlastelegging E.

De rechtbank stelt evenwel vast dat er, naast de voornoemde panden, nog andere panden werden gebruikt voor de huisvesting van arbeiders die geen eigendom waren van vierde beklaagde. Er kan in deze enkel rekening worden gehouden met slachtoffers waarvan vaststaat dat deze effectief werden gehuisvest in de panden die eigendom zijn van vierde beklaagde.

In onderdeel II.1.a.3., randnr. 8, werd vastgesteld dat bepaalde werknemers werden aangetroffen in huizen van vierde beklaagde die hen door tweede beklaagde gratis ter beschikking werden gesteld (zie aanvankelijk PV KO.F1.0063323/2013, strafdossier kaft I, map 1, stuk 1; NPV 200584/2015, strafdossier kaft I, map 2, stuk 24; NPV 003960/2014, strafdossier kaft I, map 2, stuk 15; NPV 003090/2014, strafdossier kaft I, map 2, stuk 5; NPV 206601/2015, strafdossier kaft I, map 3, stuk 1). Het betreft de nrs. 2, 6, 10, 13, 14, 16, 22, 23, 25, 26, 29, 31, 34, 35, 36, 40, 43, 49, 51, 54, 64, 66, 70, 72, 75, 76, 79, 85, 95, 97, 101, 102, 109 en 113 van de bij tenlastelegging A vernoemde werknemers, die corresponderen met de nrs. van de lijst van slachtoffers bij tenlastelegging E.

Voor de overige slachtoffers zijn er geen elementen in het strafdossier aangetroffen die er op wijzen dat zij ooit in een pand van vierde beklaagde hebben verbleven. Vierde beklaagde moet dan ook worden vrijgesproken wat betreft deze slachtoffers.

3. Vierde beklaagde is een patrimoniumvennootschap die zijn inkomsten voornamelijk haalt uit de verhuring van onroerende goederen. De feiten van de tenlastelegging E hebben naar het oordeel van de rechtbank dan ook een intrinsiek verband met de verwezenlijking van het doel of de waarneming van de belangen van derde beklaagde. Deze feiten, materieel gepleegd door eerste en tweede beklaagden als respectievelijk lasthebber en aangestelde van derde beklaagde, leverden ook een rechtstreeks voordeel op voor vierde beklaagde (die de huurgelden opstreek), waardoor de feiten zonder twijfel ook voor haar rekening zijn gepleegd.

De rechtbank verwijst wat betreft het moreel element naar het gedrag en naar het opzet van eerste beklaagde, die in werkelijkheid en in de praktijk de meeste beslissingen nam voor vierde beklaagde (zie eindverhoor B.T. van 20 december 2017 (zie NPV 517859/2017, strafdossier kaft VII, map 6, stuk 1) en achtste beklaagde, die zaakvoerster was van vierde beklaagde en die wist dat de voornoemde panden werden gebruikt om er de Roemeense arbeiders in onder te brengen (zie verder). Onderzoek naar de mandaten, aandelen en geldstromen binnen vierde beklaagde (zie NPV 503207 /2017, strafdossier kaft V, map 5, stuk 3) toonde ook aan dat de controle over de aandelen van vierde beklaagde via Cypriotische omweg te traceren is naar de STICHTING (...) met adres te Curaçao, genoemd naar de oudste dochter van eerste beklaagde en onder de volledige controle van deze laatste. Het moreel element is dan ook bewezen in hoofde van vierde beklaagde.

3. De rechtbank is op grond van deze elementen van het strafdossier van oordeel dat de feiten onder tenlastelegging E bewezen zijn in hoofde van vierde beklaagde, behalve voor zover deze betrekking hebben op de slachtoffers met lijstnrs. 1, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 24, 27, 28, 30, 32, 33, 37, 38, 39, 41, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 50, 52, 53, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 63, 65, 67, 68, 69, 71, 73, 74, 77, 78, 80, 81, 82, 83, 84, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 96, 98, 99, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 100, 110, 111, 112, 114, 115, 116 en 117.

De rechtbank zodoende vast dat er, wat betreft de vierde beklaagde, 34 slachtoffers zijn voor de tenlastelegging E.

II.1.d.6. Feiten onder tenlastelegging F

1. De rechtbank verwijst naar de motivering die zij ontwikkelde in onderdeel II.1.a.7.

2. De rechtbank is van oordeel dat de feiten onder tenlastelegging F niet bewezen zijn hoofde van derde beklaagde. Zij moet hiervoor worden vrijgesproken.

II.1.d.7. Feiten onder tenlastelegging H

1. De rechtbank verwijst naar de motivering die zij ontwikkelde in onderdeel II.1.a.6. De rol van derde beklaagde (door de handelingen van haar lasthebber en aangestelde) bij de feiten onder de tenlastelegging H blijkt uit de daar aangehaalde elementen van het strafdossier, die door de rechtbank uitvoerig werden uiteengezet.

De rechtbank verwijst eveneens naar haar motivering in de onderdelen II.1.c.2. en II.1.d.5. inzake de materiële en morele toerekening aan de rechtspersoon, dewelke ook hier van toepassing is.

De rechtbank wenst daarbij nogmaals te benadrukken dat de principes die worden uiteengezet in onderdeel II.1.c.2., randnr. 2, ook gelden voor de in artikel 324*ter* van het Strafwetboek omschreven misdrijven van criminele organisatie.

2. De rechtbank is van oordeel dat de feiten onder tenlastelegging H bewezen zijn in hoofde van vierde beklaagde.

II.1.d.8. Feiten onder tenlastelegging I

1. De rechtbank verwijst naar haar motivering in onderdeel II.1.a.9.

2. De rechtbank is van oordeel dat de feiten onder tenlastelegging I niet bewezen zijn hoofde van vierde beklaagde. Zij moet hiervoor worden vrijgesproken.

II.1.e. Ten aanzien van de vijfde beklaagde, wijlen B.R.

De rechtbank stelt vast dat vijfde beklaagde is overleden op 2 juli 2020.

Artikel 20 van de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de strafvordering vervalt door de dood van de verdachte.

De strafvordering is zodoende vervallen ten aanzien van vijfde beklaagde.

II.1.f. Ten aanzien van de zesde beklaagde, B.A. *II.1.f.1.*

Inleidende opmerkingen – redelijke termijn

1. De zesde beklaagde wordt vervolgd wegens de feiten omschreven onder de tenlasteleggingen E, H en I.

2. Zesde beklaagde kwam zich ter terechtzitting van 26 mei 2023 niet verantwoorden. De rechtbank gaat ervan uit dat hij de hem ten laste gelegde feiten betwist. De rechtbank moet afwegen of de gegevens uit het strafdossier met de vereiste graad van zekerheid aantonen dat de beklaagde de feiten heeft gepleegd (materieel element) en er schuldig aan is (moreel element). Indien er sprake is van gerede twijfel, moet de beklaagde worden vrijgesproken.

3. De rechtbank verwijst naar haar uiteenzetting en haar vaststellingen inzake de overschrijding van de redelijke termijn in onderdeel II.1.a.2, dewelke ook op de situatie van zesde beklaagde van toepassing zijn. De aanvangsdatum van de redelijke termijn ligt voor zesde beklaagde op 15 maart 2016, dag van zijn eerste verhoor (zie NPV 504121/2016, strafdossier kaft I, map 21, stuk 7).

Ook in zijn geval is de rechtbank van oordeel dat het onredelijk lang aanslepen van de zaak geen nadelige gevolgen heeft gehad voor de rechten van verdediging. Uit geen enkel gegeven blijkt dat door dit tijdsverloop de bewijspositie van de zesde beklaagde nadelig heeft beïnvloed, of dat de rechten van zesde beklaagde onherstelbaar geschonden zijn.

Er wordt wat de zesde beklaagde betreft bij de eventuele straftoemeting wel rekening gehouden met de overschrijding van de redelijke termijn.

II.1.f.2. Feiten onder tenlastelegging E

1. De rechtbank verwijst naar de motivering die zij ontwikkelde in onderdeel II.1.a.6. De rol van zesde beklaagde bij de feiten onder de tenlastelegging E blijkt uit de daar aangehaalde elementen van het strafdossier.

Zesde beklaagde werd door tweede beklaagde, zijn zoon, ingezet als ploegbaas. Hij gaf op de werf leiding aan de arbeiders. Verder was zesde beklaagde vaste vertegenwoordiger van R. toen deze vennootschap werd opgericht. Vanuit deze vennootschap werd 37.988,00 euro overgeschreven naar zesde beklaagde (zie NPV 503873/2017, strafdossier kaft V, map 5, stuk 6). Het is bijgevolg duidelijk dat zesde beklaagde actief meewerkte aan de constructies die werden opgezet teneinde arbeiders via schijnzelfstandigheid of valse detachering aan het werk te zetten.

2.De rechtbank is op grond van deze elementen van het strafdossier van oordeel dat de feiten onder tenlastelegging E bewezen zijn in hoofde van zesde beklaagde, behalve voor zover deze betrekking hebben op de werknemers A.I. (nr. 1), B.A. (nr. 17) en B.S. (nr. 19).

Rekening houdend met het ontbreken van werknemer 62, stelt de rechtbank aldus vast dat er 113 betrokken werknemers zijn voor wat betreft de tenlastelegging E.

II.1.f.3. Feiten onder tenlastelegging H

1. De rechtbank verwijst naar de motivering die zij ontwikkelde in onderdeel II.1.a.8. De rol van zesde beklaagde bij de feiten onder de tenlastelegging H blijkt uit de daar aangehaalde elementen van het strafdossier, die door de rechtbank uitvoerig werden uiteengezet.

2. De rechtbank is van oordeel dat de feiten onder tenlastelegging H bewezen zijn in hoofde van zesde beklaagde.

II.1.f.4. Feiten onder tenlastelegging I

1. De rechtbank verwijst naar haar motivering in onderdeel II.1.a.9.

2. De rechtbank is van oordeel dat de feiten onder tenlastelegging I niet bewezen zijn hoofde van zesde beklaagde. Hij moet hiervoor worden vrijgesproken.

II.1.g. Ten aanzien van de zevende beklaagde, B.C.

II.1.g.1. Inleidende opmerkingen – redelijke termijn

1. De zevende beklaagde wordt vervolgd wegens de feiten omschreven onder de tenlastelegging H.

2. Zevende beklaagde kwam zich ter terechtzitting van 26 mei 2023 niet verantwoorden. De rechtbank ervan uit dat hij de hem ten laste gelegde feiten betwist. De rechtbank moet afwegen of de gegevens uit het strafdossier met de vereiste graad van zekerheid aantonen dat de beklaagde de feiten heeft gepleegd (materieel element) en er schuldig aan is (moreel element). Indien er sprake is van gerede twijfel, moet de beklaagde worden vrijgesproken.

3. De rechtbank verwijst naar uiteenzetting en haar vaststellingen inzake de overschrijding van de redelijke termijn in onderdeel II.1.a.2, dewelke ook op de situatie van zevende beklaagde van toepassing zijn. De aanvangsdatum van de redelijke termijn ligt voor zevende beklaagde op 15 maart 2016, dag van de arrestatie van tweede beklaagde (zie NPV 504103/2016, strafdossier kaft I, map 16) en van het eerste verhoor van zesde beklaagde (zie NPV 504121/2016, strafdossier kaft I, map 21, stuk 7), respectievelijk zijn broer en vader.

Ook in zijn geval is de rechtbank van oordeel dat het onredelijk lang aanslepen van de zaak geen nadelige gevolgen heeft gehad voor de rechten van verdediging. Uit geen enkel gegeven blijkt dat door dit tijdsverloop zijn bewijspositie nadelig heeft beïnvloed, of dat de rechten van zevende beklaagde onherstelbaar geschonden zijn.

Er wordt wat de zevende beklaagde betreft bij de eventuele straftoemeting wel rekening gehouden met de overschrijding van de redelijke termijn.

II.1.g.2. Feiten onder tenlastelegging H

1. De rechtbank verwijst naar de motivering die zij ontwikkelde in onderdeel II.1.a.8. De rol van zevende beklaagde bij de feiten onder de tenlastelegging H blijkt uit de daar aangehaalde elementen van het strafdossier.

De rechtbank verwijst verder naar de betrokkenheid van zevende beklaagde bij de vennootschappen Re. (zie NPV 504194/2017, strafdossier kaft V, map 5, stuk 9), C. (zie NPV 504048/2017, strafdossier kaft V, map 5, stuk 8), R. (zie NPV 503873/2017, strafdossier kaft V, map 5, stuk 6) en B. (zie NPV 503941/2017, strafdossier kaft V, map 5, stuk 7).Hij was van 25 april 2014 tot de ontbinding van deze vennootschappen op 22 november 2016 zaakvoerder daarvan.

De rechtbank merkt op dat voormelde vennootschappen werden opgericht op 10 juli 2013 (tevens het begin van de incriminatieperiode voor de feiten onder tenlastelegging H), doch dat zevende beklaagde zoals gezegd slechts vanaf 25 april 2014 in deze vennootschappen werd betrokken als zaakvoerder. Zevende beklaagde moet dan ook worden vrijgesproken voor wat betreft de feiten in de incriminatieperiode van 10 juli 2013 tot 25 april 2014.

2. De rechtbank is van oordeel dat de feiten onder tenlastelegging H bewezen zijn in hoofde van zevende beklaagde, met uitzondering van de periode van 10 juli 2013 tot 25 april 2014.

II.1.h. Ten aanzien van de achtste beklaagde,B.T.a *II.1.h.1.*

Inleidende opmerkingen – redelijke termijn

1. De achtste beklaagde wordt vervolgd wegens de feiten omschreven onder de tenlasteleggingen B, C, E, F, H en I.

2. Achtste beklaagde betwist de feiten voorwerp van de tenlasteleggingen. Er dient te worden afgewogen of de voorhanden zijnde gegevens een voldoende redelijk verantwoorde zekerheid geven dat beklaagde de feiten heeft gepleegd (materieel element) en er schuldig aan is (moreel element), dan wel of er sprake is van gerede twijfel, zodat achtste beklaagde dient te worden vrijgesproken.

3. De rechtbank verwijst naar haar uiteenzetting en haar vaststellingen inzake de overschrijding van de redelijke termijn in onderdeel II.1.a.2, dewelke ook op de situatie van achtste beklaagde van toepassing zijn. De aanvangsdatum van de redelijke termijn ligt voor achtste beklaagde op 15 maart 2016, dag van haar eerste verhoor (zie bijlage 1 van NPV 504099/2016, strafdossier kaft I, map 20).

Ook in haar geval is de rechtbank van oordeel dat het onredelijk lang aanslepen van de zaak geen nadelige gevolgen heeft gehad voor de rechten van verdediging. Uit geen enkel gegeven blijkt dat door dit tijdsverloop de bewijspositie van de achtste beklaagde nadelig heeft beïnvloed, of dat de rechten van achtste beklaagde onherstelbaar geschonden zijn.

Er wordt wat de achtste beklaagde betreft bij de eventuele straftoemeting wel rekening gehouden met de overschrijding van de redelijke termijn.

II.1.h.2. Feiten onder tenlasteleggingen B en C

1. Het eindverhoor van achtste beklaagde van 20 december 2017 (zie NPV 517859/2017, strafdossier kaft VII, map 6, stuk 1) waarnaar de arbeidsauditeur verwijst als bewijs van het feit dat zij Poolse A1 documenten heeft vervalst, brengt volgens de rechtbank slechts aan het licht dat er in haar hoofde verwarring bestond over de wijze waarop dergelijke documenten moesten worden aangevraagd. De boekhoudster in Polen wees haar erop dat zij een aanvraagfomulier moest invullen en indienen, hetgeen zij vervolgens ook deed. Verder is er enkel een door tweede beklaagde uitgesproken vermoeden dat achtste beklaagde mogelijks ook A1-documenten heeft vervalst (zie NPV 516100/2017 en NPV 516451/2017, strafdossier kaft VII, map 9, stukken 1 en 2). Er zijn geen verdere elementen aangetroffen die deze vermoedens afdoende kunnen bevestigen.

Ter zitting bevestigde zij bovendien nogmaals dat het enkel de bedoeling was om een aanvraagformulier in te vullen, op vraag van de boekhoudster in Polen, dat zij niet goed wist hoe zij dit moest doen, en naar best vermogen heeft gehandeld.

In de gegeven omstandigheden bestaat er redelijke twijfel. In strafzaken geniet de beklaagde het voordeel daarvan. Achtste beklaagde moet worden vrijgesproken voor de feiten onder de tenlasteleggingen B en C.

II.1.h.3. Feiten onder tenlastelegging E

1. De rechtbank verwijst naar de motivering die zij ontwikkelde in onderdeel II.1.a.6, alsook naar onderdeel II.1.d.5. De rol van achtste beklaagde bij de feiten onder de tenlastelegging E blijkt uit de daar aangehaalde elementen van het strafdossier.

De rechtbank stelt vast dat achtste beklaagde vanaf 1 januari 2016 zaakvoerster was van derde beklaagde. Achtste beklaagde was vanaf 1 oktober 2009 eveneens zaakvoerster van vierde beklaagde.

In haar eerste verhoor van 15 maart 2016 (zie bijlage 1 van NPV 504099/2016, strafdossier kaft I, map 20), verklaarde achtste beklaagde dat zij (voor ze zaakvoerster werd) voor derde beklaagde de briefwisseling deed, de binnenkomende facturen registreerde en maandelijks samen met de boekhouder de boekhouding controleerde. Voor vierde beklaagde deed ze eveneens de boekhouding. In het verhoor verklaarde ze eveneens dat vierde beklaagde panden verhuurt (het betreft de (...) en de (...)) aan tweede beklaagde om er zijn Roemeense arbeiders in onder te brengen.

De rechtbank is van oordeel dat achtste beklaagde door haar werkzaamheden voor derde en vierde beklaagde perfect op de hoogte was van de constructies die werden opgezet om arbeiders via schijnzelfstandigheid en valse detacheringen te werk te stellen.

Als zaakvoerster van (vooral) vierde beklaagde, nam ze actief deel aan de feiten van mensenhandel door de ter beschikking stelling van panden voor de huisvesting van de arbeiders. Net zoals bij vierde beklaagde, beperkt haar betrokkenheid zich echter tot de slachtoffers waarvan vaststaat dat deze effectief werden gehuisvest in de panden die eigendom zijn van vierde beklaagde, zijnde de nrs. 2, 6, 10, 13, 14, 16, 22, 23, 25, 26, 29, 31, 34, 35, 36, 40, 43, 49, 51, 54, 64, 66, 70, 72, 75, 76, 79, 85, 95, 97, 101, 102, 109 en 113.

Als lasthebber van derde beklaagde was zij vanaf 1 januari 2016 bij de feiten betrokken, maar niet in de periode ervoor. Dit wil zeggen dat vanuit dit perspectief enkel rekening kan worden gehouden met de slachtoffers die werden tewerkgesteld in de periode vanaf 1 januari 2016 tot en met 15 maart 2016 (dag van de arrestatie van achtste beklaagde). Dit betreffen de nrs. 2, 5, 7, 9, 10, 13, 16, 21, 22, 23, 25, 27, 29, 34, 35, 39, 40, 41, 42, 43, 45, 46, 47, 49, 51, 53, 57, 58, 59, 61, 66, 76, 80, 83, 84, 85, 88, 90, 92, 93, 95, 98, 105, 109, 111 en 117.

Samengevat is achtste beklaagde met betrekking tot de volgende slachtoffers schuldig aan de feiten van de tenlastelegging E: de nrs. 2, 5, 6, 7, 9, 10, 13, 14, 16, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 29, 31, 34, 35, 36, 39, 40, 41, 42, 43, 45, 46, 47, 49, 51, 53, 54, 57, 58, 59, 61, 64, 66, 70, 72, 75, 76, 79, 80, 83, 84, 85, 88, 90, 92, 93, 95, 97, 98, 101, 102, 105, 109, 111, 113 en 117.

Voor de overige slachtoffers zijn er geen elementen in het strafdossier aangetroffen die er op wijzen dat zij ooit in een pand van vierde beklaagde hebben verbleven of dat deze in de periode vanaf 1 januari 2016 voor derde beklaagde hebben gewerkt . Achtste beklaagde moet dan ook worden vrijgesproken wat betreft deze slachtoffers.

3. De rechtbank is op grond van deze elementen van het strafdossier van oordeel dat de feiten onder tenlastelegging E bewezen zijn in hoofde van vierde beklaagde, behalve voor zover deze betrekking hebben op de slachtoffers met lijstnrs. 1, 3, 4, 8, 11, 12, 15, 17, 18, 19, 20, 24, 28, 30, 32, 33, 37, 38, 44, 48, 50, 52, 55, 56, 60, 63, 65, 67, 68, 69, 71, 73, 74, 77, 78, 81, 82, 86, 87, 89, 91, 94, 96, 99, 100, 103, 104, 106, 107, 108, 110, 112, 114, 115 en 116.

De rechtbank stelt zodoende vast dat er, wat betreft de achtste beklaagde, 61 slachtoffers zijn voor de tenlastelegging E.

II.1.h.4. Feiten onder tenlastelegging F

1. De rechtbank verwijst naar haar motivering in onderdeel II.1.a.7.

2. De rechtbank is van oordeel dat de feiten onder tenlastelegging F niet bewezen zijn hoofde van achtste beklaagde. Zij moet hiervoor worden vrijgesproken.

II.1.h.7. Feiten onder tenlastelegging H

1. De rechtbank verwijst naar de motivering die zij ontwikkelde in onderdeel II.1.a.8. De rol van achtste beklaagde bij de feiten onder de tenlastelegging H blijkt uit de daar aangehaalde elementen van het strafdossier.

2. De rechtbank is van oordeel dat de feiten onder tenlastelegging H bewezen zijn in hoofde van achtste beklaagde.

II.1.h.6. Feiten onder tenlastelegging I

1. De rechtbank verwijst naar haar motivering in onderdeel II.1.a.9.

2. De rechtbank is van oordeel dat de feiten onder tenlastelegging I niet bewezen zijn hoofde van achtste beklaagde. Zij moet hiervoor worden vrijgesproken.

II.1.i. Ten aanzien van de negende beklaagde, L.G. *II.1.i.1.*

Inleidende opmerkingen

1. De negende beklaagde wordt vervolgd wegens de feiten omschreven onder de tenlasteleggingen E en F.

2. Negende beklaagde betwist de feiten voorwerp van de tenlasteleggingen. De rechtbank moet afwegen of de gegevens uit het strafdossier met de vereiste graad van zekerheid aantonen dat de beklaagde de feiten heeft gepleegd (materieel element) en er schuldig aan is (moreel element). Indien er sprake is van gerede twijfel, moet de beklaagde worden vrijgesproken.

II.1.i.2. Feiten onder tenlastelegging E

1. Bij nazicht van het strafdossier stelt de rechtbank vast dat negende beklaagde eind januari 2016 geruchten hoorde dat de arbeiders die werkten voor zijn onderaannemer T. slechts 5 euro per uur betaald werden. Dit blijkt onder meer uit een onderschept telefoongesprek tussen eerste en negende beklaagde. De negende beklaagde werd hiermee geconfronteerd tijdens een verhoor (zie NPV517218/2017, strafdossier kaft VII, map 8, stuk 1). In dit gesprek confronteert negende beklaagde eerste beklaagde met deze geruchten. Eerste beklaagde zegt meermaals dat dit niet kan. De volgende dag bellen negende en eerste beklaagde weer met elkaar en dringt negende beklaagde aan op duidelijke afspraken, kwestie *"dat ze niet zeggen hoeveel per uur..."*. Eerste beklaagde zegt dat ze er over gaan samen zitten met tweede beklaagde.

De rechtbank is van oordeel dat uit deze gesprekken niet met de vereiste graad van zekerheid kan worden afgeleid dat negende beklaagde ondubbelzinnig wist dat de arbeiders werden onderbetaald. Het kan negende beklaagde niet worden verweten dat hij contact opnam met eerste beklaagde van zodra hij dergelijke geruchten hoorde, wel integendeel. Uit de gesprekken blijkt eveneens dat eerste beklaagde deze geruchten ontkent en tijd probeert te winnen. Op zich is het ook niet verwonderlijk dat negende beklaagde zich druk maakt dat dergelijke geruchten tijdens een eventuele inspectie naar boven zouden komen. Daarnaast blijkt dat negende beklaagde zich niet rechtstreeks heeft ingelaten met de huisvesting van de arbeiders in het pand in te Brugge, (...). Zijn rol beperkte zich tot het aanspreken van de eigenaar van het pand op verzoek van eerste beklaagde toen deze extra verblijfplaatsen zocht voor zijn arbeiders.

In de gegeven omstandigheden bestaat er redelijke twijfel. In strafzaken de moet de beklaagde hiervan het voordeel genieten, zodat negende beklaagde moet worden vrijgesproken voor de feiten onder de tenlastelegging E.

II.1.i.3. Feiten onder tenlastelegging F

1. De rechtbank verwijst naar haar motivering in onderdeel II.1.a.7.

2. De rechtbank is van oordeel dat de feiten onder tenlastelegging F niet bewezen zijn hoofde van negende beklaagde. Hij moet hiervoor worden vrijgesproken.

II.2. De bestraffing

II.2.a. Ten aanzien van de eerste beklaagde, D.H.

1. De eerste beklaagde pleegde de bewezen verklaarde feiten van de tenlasteleggingen:

- A, behalve voor zover deze betrekking hebben op de werknemers A.I. (nr. 1), B.A. (nr. 17) en B.S. (nr. 19) en dus voor slechts 113 betrokken werknemers (mede omwille van het ontbreken van nr. 62);
- B;
- C;
- D (doch slechts voor 90 werknemers, aangezien de nrs. 63 en 64 een dubbeltelling betreft);
- E, behalve voor zover deze betrekking hebben op de werknemers A.I. (nr. 1), B.A. (nr. 17) en B.S. (nr. 19) en dus voor slechts 113 betrokken werknemers (mede gelet op het ontbreken van nr. 62);
- G;

met éénzelfde misdadig opzet, zodat er overeenkomstig artikel 65, lid 1, van het Strafwetboek slechts één straf moet worden uitgesproken, namelijk de zwaarste. Ter zake is dit de straf die staat op het misdrijf onder de tenlastelegging G.

De door de eerste beklaagde gepleegde feiten van mensenhandel en de op de sociale reglementering gepleegde inbreuken die neerkomen op sociale dumping, zijn objectief gezien zeer ernstig. De rechten van de betrokken werknemers werden geschaad en controlemechanismen, zoals de limosa-aangifteverplichting, werden verstoord en zelfs misbruikt. Niettegenstaande de beklaagde via officiële documenten en meldingen (limosa) formeel voorhield dat alles reglementair verliep, werden de arbeiders feitelijk in het zwart tewerkgesteld en economisch uitgebuit. Hun sociaal statuut werd volledig geveinsd, hetzij als zogezegde gedetacheerde werknemer, hetzij als zogezegde zelfstandige. In werkelijkheid bleven zij verstoken van enige vorm van sociale verzekering, want er werden geen sociale bijdragen betaald, noch in België, noch in het buitenland. De beklaagde liet ook na de correcte lonen uit te betalen aan de werknemers en leverde ter zake nooit enige loonbrief af. Dergelijke georganiseerde inbreuken op de menselijke waardigheid, op het arbeidsrecht en op het sociaalzekerheidsrecht ondermijnen het stelsel van de sociale bescherming zelf en moeten dan ook passend worden bestraft, te meer eerste beklaagde hierbij een leidende rol innam.

De straftoemeting moet niet alleen de vergeldingsbehoefte dienen maar ook de preventie. De op te leggen straf moet dan ook van aard zijn de beklaagde ervan te weerhouden zich in de toekomst nog aan dergelijke feiten schuldig te maken, hem aan te sporen tot meer verantwoordelijkheidsbesef en tot het naleven van de wet.

De straftoemeting moet voorts worden bepaald gelet op de aard en de objectieve ernst van de bewezen verklaarde feiten, de begeleidende omstandigheden en de persoonlijkheid van de beklaagde zoals die blijkt uit zijn strafrechtelijk verleden, zijn gezinstoestand en zijn arbeidssituatie voor zover bekend.

Beklaagde is een man van Belgische nationaliteit, geboren in (...). Hij heeft een strafregister met meerdere veroordelingen wegens verkeersinbreuken en een veroordeling wegens valsheid in geschriften, gebruik van valse stukken, oplichting en faillissementsmisdrijven. Hij heeft een relatie met achtste beklaagde en zij hebben samen 3 kinderen. Hij zou momenteel in collectieve schuldenregeling zijn.

De eerste beklaagde onderging voorhechtenis van 15 maart 2016 tot 6 juli 2016.

Bij het bepalen van de straf en de strafmaat houdt de rechtbank enerzijds rekening met:

- de aard, de ernst van de feiten en de omstandigheden waarin deze werden gepleegd;
- de manifeste afwezigheid in hoofde van de eerste beklaagde van eerbied voor sociale, morele en economische waarden, andermans menselijke waardigheid in het bijzonder;
- het ongunstig strafverleden van de eerste beklaagde.

Anderzijds wordt rekening gehouden met de hierboven aangehaalde overschrijding van de redelijke termijn in hoofde van eerste beklaagde, die in het geval van eerste beklaagde wordt gecompenseerd met een verlichting van de strafmaat.

De rechtbank legt een effectieve gevangenisstraf en een effectieve geldboete op, teneinde de beklaagde het wederrechtelijk karakter van de gepleegde feiten te doen inzien en hem ervan te weerhouden om in de toekomst gelijkaardige feiten of andere misdrijven te plegen. Deze bestraffing moet hem ook bewust maken van het ongeoorloofd winstoogmerk dat hij nastreefde bij het plegen van deze misdrijven.

2. Het arbeidsauditoraat vordert overeenkomstig artikel 43*quater*, §4, van het Strafwetboek de verbeurdverklaring van volgende vermogensbestanddelen lastens eerste beklaagde:

- cash geld 380,00 euro (PV 504302/2016);
- cash geld 2.480,00 euro (PV 510565/2017);
- zilverkleurig uurwerk (...) (waarde 535,00 euro) (PV 504302/2016).

Artikel 43*quater*, § 4, van het Strafwetboek bepaalt dat het vermogen dat ter beschikking staat van een criminele organisatie moet worden verbeurdverklaard onder voorbehoud van de rechten van derden te goeder trouw.

Die bepaling omvat elk goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie voor de uitoefening van haar activiteiten. Daartoe kunnen ook uit misdrijf verkregen vermogensvoordelen behoren (zie nuttig: Cass. (2e k.) AR P.19.0571.N, 24 maart 2020, *APT* 2021, 153).

Een criminele organisatie is niet te vereenzelvigen met de misdrijven die binnen het kader van die organisatie worden gepleegd. Een dergelijke organisatie kan, naast illegale activiteiten, ook legale activiteiten uitoefenen. Dat laatste belet als dusdanig niet dat het ganse vermogen dat ter beschikking staat van die organisatie wordt verbeurdverklaard op grond van artikel 43*quater*, §4, van het Strafwetboek (zie nuttig: Cass. (2e k.) AR P.19.0571.N, 24 maart 2020, *APT* 2021 , 153;). Uit de wetsgeschiedenis van deze bepaling volgt immers dat de wetgever er een bijzondere toepassing inzag van artikel 42, 1°, van het Strafwetboek, dat de verplichte verbeurdverklaring voorschrijft van de misdrijfinstrumenten. De wetgever wilde met artikel 43*quater*, §4, van het Strafwetboek dit begrip verbijzonderen tot alle activa, waarvan het duidelijk is dat zij bestemd zijn om te dienen voor de activiteiten van een criminele organisatie. Aldus heeft deze verbeurdverklaring betrekking op elk goed dat ter beschikking staat van de criminele organisatie voor de uitoefening van haar activiteiten en is deze verbeurdverklaring niet beperkt tot vermogensvoordelen uit een misdrijf (zie nuttig: Cass. (2e k.) AR P.19.1057.N, 23 februari 2021, *RABG* 2021, 1712).

Het volstaat dat de goederen ter beschikking staan van de criminele organisatie. Het is niet vereist dat deze effectief gebruikt zijn door de criminele organisatie. Alle goederen die een criminele organisatie ter beschikking heeft, kunnen onder toepassing van artikel 43*quater*, § 4, van het Strafwetboek vallen, ook de in het kader van de criminele organisatie verkregen vermogensvoordelen die op hun beurt vanaf het verwerven weer ter beschikking van de criminele organisatie staan. Ook wanneer de leider van de criminele organisatie zich deze gelden zelf of via zijn vennootschap toe-eigent, betekent dit niet dat zij niet meer ter beschikking van de criminele organisatie staan. De gelden en goederen kunnen op ieder ogenblik door hem worden aangewend in het kader van de criminele organisatie (zie nuttig: Cass. (2e k.) AR P.21.1502.N, 22 maart 2022, *T.Strafr.* 2022, 334, noot TERSAGO, P.).

Eerste beklaagde haalde zijn inkomsten volledig uit de activiteiten die hij uitvoerde via derde en vierde beklaagde. De aangetroffen goederen en gelden stonden ontegensprekelijk niet alleen ter beschikking van hemzelf, doch konden op ieder ogenblik door hem worden aangewend in het kader van de criminele organisatie.

De vordering tot de bijzondere verbeurdverklaring overeenkomstig artikel 43*quater*, §4, van het Strafwetboek lastens de eerste beklaagde is dan ook gegrond voor wat betreft:

- cash geld 380,00 euro (PV 504302/2016);
- cash geld 2.480,00 euro (PV 510565/2017);
- zilverkleurig uurwerk (...) (waarde 535,00 euro) (PV 504302/2016).

3. Het Openbaar Ministerie vordert overeenkomstig de artikelen 42, 3° en 43*bis*, lid 1 en 2, van het Strafwetboek de bijzondere verbeurdverklaring van een bedrag van 447.511,14 euro lastens de eerste beklaagde, zijnde de op grond van de weerhouden feiten geraamde opbrengst van de vervolgde misdrijven, zijnde:

- hetzij de vermogensvoordelen die rechtstreeks uit het misdrijf zijn verkregen;
- hetzij de goederen en waarden die in de plaats ervan zijn gesteld;
- hetzij de inkomsten uit de belegde voordelen;

waarbij de rechter, indien de zaken niet kunnen worden gevonden in het vermogen van de eerste beklaagde, de geldwaarde daarvan dient te ramen (equivalent).

De berekening van de vermogensvoordelen door het arbeidsauditoraat betreft geenszins een overschatting. Het bedrag werd immers door de FOD WASO berekend aan de hand van bij tweede beklaagde in beslag genomen stukken (zie NPV 509837/2017, strafdossier kaft V, map 14, stuk 1), die een nauwkeurig beeld leverden van de prestaties en de uitbetaalde lonen.

De vordering tot de bijzondere verbeurdverklaring overeenkomstig de artikelen 42, 3° en 43bis, lid 1 en 2, van het Strafwetboek lastens de eerste beklaagde is gegrond voor een bedrag van 447.511,14 euro.

In zoverre het arbeidsauditoraat vordert dat deze verbeurdverklaring kan worden uitgevoerd op de zaken die lastens eerste beklaagde in beslag zijn genomen conform artikel 35*ter* van het Wetboek van Strafvordering, stelt de rechtbank vast dat deze zaken reeds zijn verbeurd verklaard in toepassing van het artikel 43*quater*, §4, van het Strafwetboek (zie randnr. 2 van dit onderdeel).

4. Het Openbaar Ministerie vordert overeenkomstig de artikelen 42, 3°, en 43*bis*, lid 1 en 2, van het Strafwetboek de bijzondere verbeurdverklaring van een bedrag van 274.258,61 euro lastens de eerste beklaagde, zijnde de op grond van de weerhouden feiten geraamde opbrengst van de vervolgde misdrijven, zijnde:

- hetzij de vermogensvoordelen die rechtstreeks uit het misdrijf zijn verkregen;
- hetzij de goederen en waarden die in de plaats ervan zijn gesteld;
- hetzij de inkomsten uit de belegde voordelen;

waarbij de rechter, indien de zaken niet kunnen worden gevonden in het vermogen van de eerste beklaagde, de geldwaarde daarvan dient te ramen (equivalent).

De berekening van de vermogensvoordelen door het arbeidsauditoraat betreft geenszins een overschatting. Het bedrag werd immers door de FOD Sociale Zekerheid berekend aan de hand van bij tweede beklaagde in beslag genomen stukken (zie NPV 517377/2016, strafdossier kaft V, map 13, stuk 1), die een nauwkeurig beeld leverden van de prestaties en de uitbetaalde lonen.

De vordering tot de bijzondere verbeurdverklaring overeenkomstig de artikelen 42, 3°, en 43*bis*, lid 1 en 2, van het Strafwetboek lastens de eerste beklaagde is dan ook gegrond voor een bedrag van 274.258,61 euro.

In zoverre het arbeidsauditoraat vordert dat deze verbeurdverklaring kan worden uitgevoerd op de zaken die lastens eerste beklaagde in beslag zijn genomen conform artikel 35*ter* van het Wetboek van Strafvordering, stelt de rechtbank vast dat deze zaken reeds zijn verbeurd verklaard in toepassing van het artikel 43*quater*, §4, van het Strafwetboek (zie randnr. 2 van dit onderdeel).

II.2.b. Ten aanzien van de tweede beklaagde, B.L.

1. De tweede beklaagde pleegde de bewezen verklaarde feiten van de tenlasteleggingen:

- A, behalve voor zover deze betrekking hebben op de werknemers A.I. (nr. 1), B.A. (nr. 17) en B.S. (nr. 19) en dus voor slechts 113 betrokken werknemers (mede omwille van het ontbreken van nr. 62);
- B;
- C;
- D (doch slechts voor 90 werknemers, aangezien de nrs. 63 en 64 een dubbeltelling betreft);
- E, behalve voor zover deze betrekking hebben op de werknemers A.I. (nr. 1), B.A. (nr. 17) en B.S. (nr. 19) en dus voor slechts 113 betrokken werknemers (mede omwille van het ontbreken van nr. 62);
- G;

met éénzelfde misdadig opzet, zodat er overeenkomstig artikel 65, lid 1, van het Strafwetboek slechts één straf dient te worden uitgesproken, namelijk de zwaarste. Ter zake is dit de straf die staat op het misdrijf onder de tenlastelegging G.

De door de tweede beklaagde gepleegde feiten van mensenhandel en de op de sociale reglementering gepleegde inbreuken die neerkomen op sociale dumping, zijn objectief gezien zeer ernstig. De rechten van de betrokken werknemers werden geschaad en controlemechanismen, zoals de limosa-aangifteverplichting, werden verstoord en zelfs misbruikt. Niettegenstaande de beklaagde via officiële documenten en meldingen (limosa) formeel voorhield dat alles reglementair verliep, werden de arbeiders feitelijk in het zwart tewerkgesteld en economisch uitgebuit. Hun sociaal statuut werd volledig geveinsd, hetzij als zogezegde gedetacheerde werknemer, hetzij als zogezegde zelfstandige. In werkelijkheid bleven zij verstoken van enige vorm van sociale verzekering, want er werden geen sociale bijdragen betaald, noch in België, noch in het buitenland. . De beklaagde liet ook na de correcte lonen uit te betalen aan de werknemers en leverde ter zake nooit enige loonbrief af. Dergelijke georganiseerde inbreuken op de menselijke waardigheid, op het arbeidsrecht en op het sociaalzekerheidsrecht ondermijnen het stelsel van de sociale bescherming zelf en moeten dan ook passend worden bestraft, te meer tweede beklaagde als rechterhand van eerste beklaagde mee een leidende rol innam.

De straftoemeting moet niet alleen de vergeldingsbehoefte dienen maar ook de preventie. De op te leggen straf moet dan ook van aard zijn de beklaagde ervan te weerhouden zich in de toekomst nog aan dergelijke feiten schuldig te maken, hem aan te sporen tot meer verantwoordelijkheidsbesef en tot het naleven van de wet.

De straftoemeting moet voorts worden bepaald gelet op de aard en de objectieve ernst van de bewezen verklaarde feiten, de begeleidende omstandigheden en de persoonlijkheid van de beklaagde zoals die blijkt uit zijn strafrechtelijk verleden, zijn gezinstoestand en zijn arbeidssituatie voor zover bekend.

Beklaagde is een man van Roemeense nationaliteit, geboren in (...). Hij heeft een blanco strafregister. Gelet op zijn afwezigheid ter zitting, zijn er geen gegevens gekend inzake zijn actuele leefomstandigheden.

De tweede beklaagde onderging voorhechtenis van 15 maart 2016 tot 29 juni 2016.

Bij het bepalen van de straf en de strafmaat houdt de rechtbank enerzijds rekening met:

- de aard, de ernst van de feiten en de omstandigheden waarin deze werden gepleegd;
- de manifeste afwezigheid in hoofde van de tweede beklaagde van eerbied voor sociale, morele en economische waarden, andermans menselijke waardigheid in het bijzonder.

Anderzijds wordt rekening gehouden met:

- het blanco strafverleden van de tweede beklaagde;
- de hoger vernoemde overschrijding van de redelijke termijn in hoofde van tweede beklaagde, die in het geval van tweede beklaagde wordt gecompenseerd met een verlichting van de strafmaat.

De rechtbank legt hem een effectieve gevangenisstraf en een effectieve geldboete op teneinde de tweede beklaagde het wederrechtelijk karakter van de gepleegde feiten te doen inzien en hem ervan te weerhouden om in de toekomst gelijkaardige feiten of andere misdrijven te plegen. Deze bestraffing moet hem ook bewust maken van het ongeoorloofd winstoogmerk dat hij nastreefde bij het plegen van deze misdrijven.

2. Het arbeidsauditoraat vordert overeenkomstig artikel 43*quater*, §4, van het Strafwetboek de verbeurdverklaring van volgende vermogensbestanddelen lastens tweede beklaagde: 2.175,00 euro en 170,00 GBP (PV 504409/2016).

De rechtbank verwijst naar de principes inzake de toepassing van artikel 43*quater*, §4, van het Strafwetboek, zoals uiteengezet in onderdeel II.2.a.

Tweede beklaagde haalde zijn inkomsten volledig uit de activiteiten die hij uitvoerde via de inzet van arbeiders in een systeem van schijnzelfstandigheid en/of valse detachering. De aangetroffen goederen en gelden stonden ontegensprekelijk niet alleen ter beschikking van hemzelf, doch konden op ieder ogenblik door hem worden aangewend in het kader van de criminele organisatie.

De vordering tot de bijzondere verbeurdverklaring overeenkomstig artikel 43*quater*, §4, van het Strafwetboek lastens de tweede beklaagde is dan ook gegrond voor wat betreft 2.175,00 euro en 170,00 GBP.

3. Het Openbaar Ministerie vordert overeenkomstig de artikelen 42, 3° en 43*bis*, lid 1 en 2, van het Strafwetboek de bijzondere verbeurdverklaring van een bedrag van 447.511,14 euro lastens de tweede beklaagde, zijnde de op grond van de weerhouden feiten geraamde opbrengst van de vervolgde misdrijven, zijnde:

- hetzij de vermogensvoordelen die rechtstreeks uit het misdrijf zijn verkregen;
- hetzij de goederen en waarden die in de plaats ervan zijn gesteld;
- hetzij de inkomsten uit de belegde voordelen;

waarbij de rechter, indien de zaken niet kunnen worden gevonden in het vermogen van de tweede beklaagde, de geldwaarde daarvan dient te ramen (equivalent).

De berekening van de vermogensvoordelen door het arbeidsauditoraat betreft geenszins een overschatting. Het bedrag werd immers door de FOD WASO berekend aan de hand van bij tweede beklaagde in beslag genomen stukken (zie NPV 509837/2017, strafdossier kaft V, map 14, stuk 1), die een nauwkeurig beeld leverden van de prestaties en de uitbetaalde lonen.

De vordering tot de bijzondere verbeurdverklaring overeenkomstig de artikelen 42, 3° en 43bis, lid 1 en 2, van het Strafwetboek lastens de tweede beklaagde is gegrond voor een bedrag van 447.511,14 euro.

In zoverre het arbeidsauditoraat vordert dat deze verbeurdverklaring kan worden uitgevoerd op de zaken die lastens tweede beklaagde in beslag zijn genomen conform artikel 35*ter* van het Wetboek van Strafvordering, stelt de rechtbank vast dat deze zaken reeds zijn verbeurd verklaard in toepassing van het artikel 43*quater*, §4, van het Strafwetboek (zie randnr. 2 van dit onderdeel).

4. Het Openbaar Ministerie vordert overeenkomstig de artikelen 42, 3°, en 43*bis*, lid 1 en 2, van het Strafwetboek de bijzondere verbeurdverklaring van een bedrag van 274.258,61 euro lastens de tweede beklaagde, zijnde de op grond van de weerhouden feiten geraamde opbrengst van de vervolgde misdrijven, zijnde:

- hetzij de vermogensvoordelen die rechtstreeks uit het misdrijf zijn verkregen;
- hetzij de goederen en waarden die in de plaats ervan zijn gesteld;
- hetzij de inkomsten uit de belegde voordelen;

waarbij de rechter, indien de zaken niet kunnen worden gevonden in het vermogen van de tweede beklaagde, de geldwaarde daarvan dient te ramen (equivalent).

De berekening van de vermogensvoordelen door het arbeidsauditoraat betreft geenszins een overschatting. Het bedrag werd immers door de FOD Sociale Zekerheid berekend aan de hand van bij tweede beklaagde in beslag genomen stukken (zie NPV 517377/2016, strafdossier kaft V, map 13, stuk 1), die een nauwkeurig beeld leverden van de prestaties en de uitbetaalde lonen.

De vordering tot de bijzondere verbeurdverklaring overeenkomstig de artikelen 42, 3°, en 43*bis*, lid 1 en 2, van het Strafwetboek lastens de tweede beklaagde is dan ook gegrond voor een bedrag van 274.258,61 euro.

In zoverre het arbeidsauditoraat vordert dat deze verbeurdverklaring kan worden uitgevoerd op de zaken die lastens tweede beklaagde in beslag zijn genomen conform artikel 35*ter* van het Wetboek van Strafvordering, stelt de rechtbank vast dat deze zaken reeds zijn verbeurd verklaard in toepassing van het artikel 43*quater*, §4, van het Strafwetboek (zie randnr. 2 van dit onderdeel).

II.2.c. Ten aanzien van de derde beklaagde, T. BVBA

1. De derde beklaagde pleegde de bewezen verklaarde feiten van de tenlasteleggingen:

- A, behalve voor zover deze betrekking hebben op de werknemers A.I. (nr. 1), B.A. (nr. 17) en B.S. (nr. 19) en dus voor slechts 113 betrokken werknemers (mede omwille van het ontbreken van nr. 62);
- B;
- C;
- D (doch slechts voor 90 werknemers, aangezien de nrs. 63 en 64 een dubbeltelling betreft);
- E, behalve voor zover deze betrekking hebben op de werknemers A.I. (nr. 1), B.A. (nr. 17) en B.S. (nr. 19) en dus voor slechts 113 betrokken werknemers (mede omwille van het ontbreken van nr. 62);
- H;

met éénzelfde misdadig opzet, zodat er overeenkomstig artikel 65, lid 1, van het Strafwetboek slechts één straf dient te worden uitgesproken, namelijk de zwaarste. Ter zake is dit de straf die staat op het misdrijf onder de tenlastelegging E.

De door de derde beklaagde gepleegde feiten van mensenhandel en de op de sociale reglementering gepleegde inbreuken die neerkomen op sociale dumping, zijn objectief gezien zeer ernstig. De rechten van de betrokken werknemers werden geschaad en controlemechanismen, zoals de limosa-aangifteverplichting, werden verstoord en zelfs misbruikt. Niettegenstaande de beklaagde via officiële documenten en meldingen (limosa) formeel voorhield dat alles reglementair verliep, werden de arbeiders feitelijk in het zwart tewerkgesteld en economisch uitgebuit. Hun sociaal statuut werd volledig geveinsd, hetzij als zogezegde gedetacheerde werknemer, hetzij als zogezegde zelfstandige. In werkelijkheid bleven zij verstoken van enige vorm van sociale verzekering, want er werden geen sociale bijdragen betaald, noch in België, noch in het buitenland. Ook de lonen werden niet correct betaald. De arbeiders kregen nooit enige loonbrief. Dergelijke georganiseerde inbreuken op de menselijke waardigheid, op het arbeidsrecht en op het sociaalzekerheidsrecht ondermijnen het stelsel van de sociale bescherming zelf en moeten dan ook passend worden bestraft.